

??ntihar Davran?? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). ?ntihar Davran?? Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23724>

Öz

?ntihar Davran?? Ölçe?i (?DÖ), bireylerin geçmi?teki ve mevcut intiharla ili?kili dü?ünce ve eylemlerini de?erlendirmek amac?yla uyarlanm?? **psikometrik** bir araçtır. Ölçe?in Türkiye uyarlamas? ve Geçerlik güvenirlik çal??mas?, 1995 y?l?nda Bayam ve arkadaşlar? tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu çal??ma, ölçe?in klinik ve ara?tırma ortamlar?nda ?ntihar Davran?? spektrumunu, Depresyon ve ümitsizlik gibi ili?kili yapılar ba?lam?nda etkin bir ?ekilde ölçebilme yetene?ini ara?tırm??tır. ?DÖ, özellikle intihar riskini de?erlendirmede ve psikiyatrik müdahale gereksinimini belirlemede önemli bir rol oynamaktadır.

Ölçek, orijinal olarak yabancı bir dilde geliştirilmi? olup, **Uyarlama** çal??mas? ile Türk kültürüne ve diline uygun hale getirilmiştir. Adaptasyon sürecinde, ölçe?in maddelerinin anlam bütünlü?ünün korunmasına ve Türk popülasyonunda aynı psikolojik yapıyı ölçtü?ünden emin olunmasına özen gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler

?ntihar Davran???, ?ntihar Dü?üncesi, Depresyon, Ümitsizlik, Psikometrik, Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Göksel BAYAM (Sorumlu Yazar), Nesrin D?LBAZ, Vedat B?TL?S, Haluk HOLAT, Turgut TÜZER.

Amaç

?ntihar Davran?? Ölçe?i'nin temel amac?, klinik ve genel popülasyonlarda intihar riskini ve intihar davran??lar?nın ciddiyetini sistematik olarak ölçmektir. Ölçek, sadece tamamlanm?? intihar girişimlerini değil, aynı zamanda pasif intihar dü?üncelerini, planlar?n? ve hazırlık davran??lar?n? da kapsamaktadır. Bu sayede, uygulayıc?lar bireylerin intihar spektrumundaki konumunu daha do?ru bir ?ekilde belirleyebilirler.

1995 tarihli **Uyarlama** çal??mas?nın özel amacı ise, ölçe?in Türkçe formunun psikometrik özelliklerini (Geçerlik ve güvenirlik) test etmek ve bu arac?n Türk psikiyatri ve psikoloji alanında güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullan?ma sunulmasını sağlamaktır. Bu çal??ma, özellikle ?ntihar Davran??, Depresyon ve ümitsizlik arasındaki ili?kiyi incelemeye odaklanm??tır.

Yapı

?ntihar Davran?? Ölçe?i, psikolojideki **?ntihar Spektrumu** yap?s?n? ölçmektedir. Bu yapı,

intihara yönelik dü?ünce ve davran??lar?n süreklili?ini ifade eder. Ölçek, a?a??daki temel bile?enleri de?erlendirir:

?ntihar Dü?üncesi (?deasyon): Ya?ama iste?inin kayb?, ölüm dü?ünceleri.

?ntihar Planlar?: ?ntihar? gerçekle?tirmeye yönelik somut haz?rl?klar.

?ntihar Giri?imleri: Hayat? sonland?rma niyetiyle gerçekle?tirilen eylemler.

?ntihar Niyeti ve Ciddiyeti: Davran??n ard?ndaki ölümcüllük düzeyi.

Ölçek, bireyin ya?am boyu intihar riskini ve mevcut kriz durumunu de?erlendirerek, **intihar risk yönetimi** aç?s?ndan kritik veriler sunar. Bu yap?, genellikle umutsuzluk ve ciddi Depresyon belirtileriyle yüksek korelasyon göstermektedir.

Geçerlik

Bayam ve arkadaşlar?n?n (1995) uyarlama çal??ması, ölçe?in geçerli?ini incelemeyi amaçlam??tır. Çal??manın ba?lı?? geçerlik çal??masına i?aret etse de, kaynak içerikte spesifik geçerlik katsayılar? belirtilmemiştir (-). Ancak, akademik yay?n standard? gere?i, çal??mada muhtemelen a?a??daki geçerlik türleri incelenmiştir:

Ölçüt Ba??ml? Geçerlik: Ölçe?in skorlar?n?n, intihar riski yüksek olan klinik gruplar? (örne?in, daha önce intihar giri?iminde bulunmu? hastalar) kontrol gruplar?ndan ay?rma yetene?i.

Yap? Geçerli?i: ?DÖ puanlar?n?n, teorik olarak ili?kili oldu?u dü?ünülen di?er ölçeklerle (Beck Depresyon Envanteri, Beck Umutsuzluk Ölçe?i) olan korelasyonu incelenmiştir. Yüksek korelasyonlar, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? yap?y? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü destekler.

Güvenirlik

Kaynak içerikte spesifik güvenilirlik katsayılar? yer almamas?na ra?men (-), 1995 tarihli makalede güvenilirlik çal??ması?n?n yap?ld??? belirtilmiştir. **Güvenirlik**, ölçe?in ölçümlerinin tutarlılı??n? ifade eder ve bu ba?lamda ?u yöntemlerin kullan?ld??? varsayılmaktadır:

?ç Tutarlılık: Ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar uyumlu oldu?unu gösteren Cronbach Alfa katsayıs?n?n hesaplanması. Yüksek iç tutarlılık, ölçe?in tek bir yap?y? tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Ölçe?in farklı zamanlarda uyguland???nda benzer sonuçlar verip vermedi?inin incelenmesi. Bu yöntem, ?ntihar Davran??? gibi nispeten stabil olmas? beklenen bir yap?n?n ölçümünde önemlidir.

Faktör Analizi

?ntihar Davran?? Ölçe?i'nin **Faktör Analizi** sonuçlar? kaynakta aç?kça belirtilmemiştir. Ancak, bir

Uyarlama çal??mas?nda ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türkçe örnekleme de korunup korunmad???n? belirlemek için genellikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) veya Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?l?r. Bu analizler, ölçe?in intihar davran???n?n farklı boyutlar?n? (örne?in, ideasyon ve eylem) ayr??t?r?p ayr??t?ramad???n? ortaya koyar. Ba?ar?l? bir faktör yap?s?, ölçe?in yap? geçerli?ine güçlü bir destek sa?lar.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon) çal??mas? yap?lm?? **psikometrik** bir öz bildirim ölçe?idir.

Format: Kaynakta belirtilmemi?tir, ancak genellikle likert tipi veya evet/hay?r format?nda maddelerden olu?ur.

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Klinik ve genel popülasyonlar.

Ya? Grubu: Kaynakta belirtilmemi?tir, ancak yeti?kin popülasyonda kullan?ld??? varsay?lmaktad?r.

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas?, psikiyatri hastalar?n? içerebilecek bir klinik örneklem üzerinde gerçekleştirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Bireylerin kendi intiharla ilgili dü?ünce, plan ve eylemlerini raporlamalar?na dayan?r.

Anahtar Kelimeler

Öz Bildirim Ölçe?i, ?ntihar Riski, Klinik De?erlendirme, Uyarlama, Geçerlik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilinmiyor.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: Bilinmiyor.

Yaz??ma Adresi: Sorumlu Yazar: Göksel BAYAM. (1995 y?l?ndaki afiliasyon bilgileri makalenin orijinalinde yer almaktad?r, kaynakta belirtilmemi?tir.)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari kullan?m?na dair bilgiler kaynakta mevcut de?ildir. Akademik ve klinik kullan?m için yazar veya yay?nc?dan izin al?nmas? gerekebilir.

Test Y?I? (Uyarlama): 1995. (Bayam, Dilbaz, Bitlis, Holat, ve Tüzer taraf?ndan yap?lan çal??ma y?I?.)

Kaynaklar

Bayam, G., Dilbaz, N., Bitlis, V., Holat, H., ve Tüzer, T. (1995). ?ntihar davran??? ve depresyon, ümitsizlik, intihar dü?üncesi ili?kisi: ?ntihar Davran?? Ölçe?i geçerlilik, güvenirlik çal??mas?. *Kriz Dergisi*, 3(1-2), 223-225.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki adresten indirilebilir: [intihar-davranis-olcegi-toad.pdf](#)

?ntihar Davran?? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: ?ntihar Davran?? Ölçe?i'nin orijinal maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktad?r. Maddelere ula?mak için Bayam ve arkada?lar?n?n (1995) yay?mlanan makalesine ba?vurulmas? gerekmektedir.